

От „мисля“ и „съм“ до типологията
на предикацията
From “Think” and “Be”
to the Typology of Predication

Владислав Миланов

Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (България)

Vladislav Milanov

Sofia University “St. Kliment Ohridski” (Bulgaria)

Георгиева, Мариана. *Парадигма на предикацията в българския синтаксис*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2017. ISBN 978-954-07-3173-5

Книгата „Парадигма на предикацията в българския синтаксис“ изразява връзката между лингвистичното и философското разбиране за езика. Обект на изследването е предикацията във феноменологичен, философски и лингвистичен аспект. Интердисциплинарността представя предикацията като двупозиционна формула на изречението с оглед на смислово структуриращия му признак *предикативност*. В книгата са представени неконвенционални предикати въз основа на рефлексията на *аз*-а и чрез предикатния му синоним *съм* като субектно-предикатно самополагане в плана на самосъзнанието във времето и пространството.

Когнитивният подход дава основание на авторката да твърди, че всъщност не може да има безлични предикати – те са третолични (предикация на авторефлексия или автопредикация на рефлексия на самосъзнанието), където се разгръща парадигмата на субектността чрез рефлексивите *се/си* като неутрализиране на преходността до афористичност на смисъла и непреходната му обектност (кратките местоименни форми при предикативна дума).

Много добър семантичен и феноменологичен анализ е направен на глагола „мисля“, който „е прототип на знание, без все още да е самото знание“. *‘Мисля’ е предикатът на езика в неговия прототипен вариант, неговя процедура*, пише М. Георгиева и това е неин безспорен принос в синтаксиса като философски поглед към него, като негов когнитивен срез, така да се каже. В парадигмата на предикацията Георгиева разполага „мисля“ като субпредикат и добавя, че във от първо лице, единствено число „мисля“ е вид метаекспликация, а не експликация, защото гносеологически е непълноценно като комуникативна релевантност.

Най-много приноси моменти съдържа тази част от книгата, която е посветена на сложното постигане на предикацията, която авторката определя като вид отношение, различно от координацията и от субординацията. Направена е нова класификация на изречението с оглед на начина, по който се постига и изразява предикацията. Всичко това е изключително приносно в сферата на българския синтаксис. Чрез изоморфизъм с изречението с просто постигната предикация (просто изречение) се прави диференциране на отношенията в изречението със сложно постигната предикация. Обяснени са от когнитивна гледна точка полипредикативните конструкции и класификационната им характеристика. М. Георгиева подчертава, че множеството не е квалификативна характеристика на предикацията. Подобна позиция е логична, още повече че за нея има данни и в теориите за аргументната структура, както и в теориите за разделението на комплемементи и адюнкти.

Книгата на М. Георгиева представя нов и оригинален подход за философско и когнитивно третиране на проблемите на предикацията. Тя задава степените на предикация в българското изречение – протопредикация (*съм*), интroversивна предикация, субпредикация (*мисля*) и сложно постигната предикация.

Това изследване внася прецизност в синтаксиса по отношение на основата му – предикацията – и оттам, естествено, и в квалификацията и класификацията на изречението с различни модели на постигане на предикацията.

„Парадигма на предикацията в българския синтаксис“ от М. Георгиева е всъщност нейният когнитивен синтаксис на българския език.

Доц. д-р Владислав Миланов

Катедра „Български език“

Факултет по славянски филологии

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Адрес: бул. Цар Освободител 15, 1504 София, България

✉ v_milanov@slav.uni-sofia.bg

Assoc. Prof. Vladislav Milanov, PhD

Department of Bulgarian Language

Faculty of Slavic Studies

Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Address: 15 Tzar Osvoboditel Blvd., 1504 Sofia, Bulgaria

✉ v_milanov@slav.uni-sofia.bg